НАЙНОВІЙШЕ ЧУДО
В ЧЕНСТОХОВІ.

НАЙНОВІЙШЕ ЧУДО
В ЧЕНСТОХОВІ.

НАКЛАДОМ РУСЬКОЇ КНИГАРНІ
850 Main Street, Winnipeg, Man.

ЗБІРКА
ІВАНА ЛУЧКОВА

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
University of Toronto

https://archive.org/details/nanovishechudovc00unse

І сказав їм Ісус: Написано Дім мій назветь ся домом молитви; а ви зробили з него вертеп розбишак.

Мат. XXI. 13.

В листопаді 1910 р. розійшла ся по цілім сьвіті страшна вістка; викрило ся що одно з найсьвятійших в католицкім сьвіті місць, — кляштор ОО. Павлінів на Ясній Горі в Ченстохові, — є вертепом лотрів, злодіїв, ошуканців, сьвятотатства, пияньства, розпусти, чужолоства і мордерства.

Несчислені товпи побожних відпустників вірять, що образ Матери Божої Ченстоховскої гворить чуда, уздоровлює хорих, ратує в нещастю, помагає в житєвих інтересах. Очевидно сю віру ширили і піддержували законники, які мали з сего золоті доходи. Рік в рік сотки тисяч побожних людий з цілої Польщі а навіть з України мандрували до Ченстохови і купували там ласку Матери Божої коштовними річами, щедрими дарами і грішми, які давали на служби божі. Богаті давали брилянти і всякі клейноти,

а навіть крайний жебрак вважав за свій обовязок лишити бодай кілька рублів в глубокім переконаню, що все те йде на божу хвалу, на честь Пречистої Дїви Марії і на добро католицької церкви.

Аж тут, мов грім з ясного неба викриваєсь, що законники, які так солоно кажуть собі платити за чуда, **самі в ті чуда не вірять, бо крадуть гроші і жертви, що їх складають побожні відпустники і за ті гроші пють і розпустують з жінками**, обікрали чудотворний образ Матери Божої з клейнотів, **удержують собі коханки**, один з них умер з пяньства у пияцькім шалї, а другий в **кляшторі сокирою зарубав свого брата!**

Показало ся, що ченстоховский кляштор — се чиста Содома і Гомора!

* * *

Коли 24 листопада 1910 р. пропала дорогоцінна суконна корона з клейнотами і коштовні перли з образу Матери Божої Ченстоховскої, — зараз католицькі ґазети написали, що ся крадіж є наслїдок деморалїзації, викликаної революцією ширеної через »злобні впливи соціялїзму«.

Коли 25 липня 1910 р. найдено в ставі під Кломнїцами трупа у софі, тоді знов завила хо-

ром клєрикальна преса: »Ось ще одна жертва розбоїв, ширених через соціялїстичну гниль«.

Однакож правда випливає на верх, як олива.

Викрило ся, що сї злочини зародили ся там, де не доходять »деморалїзуючі впливи соціялїзму«, — в кляшторній келії. Не в благородній, геройській душі революціонера — соціялїста, що боре ся о визволенє своєї кляси, а в серцю, що бє ся під білою монашою рясою, в мозку під оголеним і »посьвяченим« черепом дармоїда — монаха, що жиє з добродушної віри темних мас, — вигріло ся сьвятотатство, убійство і ошуканьство.

* * *

В хвилї, коли в Португалії по прогнаню короля новий републїканський уряд зачав свою дїяльність замикаючи монастирі кляштори і проганяючи монахів і монахинь з краю, вийшли на денне сьвітло злочини ченстоховських законників, які переходять все, що може видумати найбуйнїйша фантазія автора кримінальних романсів.

На тій Ясній Горі, де пробуває образ »Матки Боскої Ченстоховскої, крульової польскої«,

попи враз зі своїм настоятелем удержують собі розпусних дівчат за гроші, крадені з жертв, що понаносили несчислені товпи вірних; присягали чистоту, а потапають в тїлесних роскошах і при сягали убожество, а крадуть, як круки, сотки тисячів рублїв, що зложили їх побожні на служби божі, яких нїхто не відправляв; сьміють ся з дурних та легковірности своїх овечок, вилуплюють правдиві брилянти і перли з суконки і корони чудотворного образу, а вправляють шкляні: продають крадені дорогоцїнности, аби було за що розпустувати, а коли заходить небезпеченьство, що таки може ся викрити злодїйство, то злодії-попи здерають з образа цїлу сукенку і корону і всї иньші дорогоцїнности, удаючи, що то якісь чужі злодії вломили ся до кляштору, а наконець ксьондз Дамазій Мацох у своїй келії в ченстоховськім кляшторі сокирою рубає свого стриєчного брата, спільника своїх крадежий, за якого вперед віддав свою коханку, коли зайшла від него.

Ось які були злочини сего ксьондза Мацоха:

1). Своїй коханцї Гелєнї Крижановській сфалшував метрику слюбу зі своїм неістнуючим братом, відтак виробив метрику смерти се-

го видуманого брата і представив хорошу Гелєну як свою повдовілу братову.

2). Коли-ж вона зайшла від него, віддав її за свого стриєчного брата, Вацлава Мацоха і сам дав її слюб, а по слюбі дальше з нею чужоложив, кплячи собі зі свого монашого стану.

3). В спілці з товаришами — законниками крав гроші, що їх складали побожні на служби божі і жертви, і віддавав ті гроші на удержанє своєї наложниці та иньших публичних дівчат і на пиятику.

4). В спілці з иньшими попами — Павлїнами обікрав чудотворний образ Матери Божої, а коли потім відбувала ся урочиста коронація того образа, на яку зійшло ся до Ченстохови пів мілїона побожних — злодії самі відправляли служби і провадили процесію.

5). Свого стриєчного брата Вацлава, коли той спав в його келії, ксьондз Мацох зарубав сокирою, а коли Вацлав зачав харчіти висповідав його і приготовив на смерть, а відтак тими самими руками зловив його за горло і додусив.

Иньші монахи теж не лучші:

Настоятель монастира кс. Евзегій Рейман гуляє і пяничить за кляшторські гроші, їздить

з оперовою співачкою до морських купелів і до Еспанії та справляє її брилянти.

Кс. Йодель вмерає з пияньства на delirium tremens (пияцький шал).

Кс. Базилї Олєсїньский і Ізидор Старчевський крадуть до спілки з Мацохом. Ксьондз Базилї удержує собі коханку Новаковську, дочку торговця сьвятощами (девоціоналіями) в Ченстохові.

Содома і Гомора!

* * *

Мацох зробив собі наложницю із покутни ції; сам признає ся, що пізнав ся з Гелєною Кри жановською, сповідаючи її.

Обкрадає трупа, який в »убогій« монашій келії громадить вартісні папери, що мають для него сто раз більше вартости від евангельських карток, з словами Христа, що лекше верблюдови перейти через ухо ігли, чим богачови ввійти до небесного царства.

Не досить на тім. Він мордує чоловіка і кровавою рукою, мов на глум приготовляє і бла гословить тогож чоловіка на смерть.

Наложницю свою, що зайшла від него в тяж, видає замуж за свого найблизшого свояка і робить його спільним своїх ріжних лайдацтв.

Гнилею заносить від него на всї сторони, а настоятель монастиря має для него спеціяльні ласки, бо через таких як він удержує ся при власти.

Вговорюючи в людий, як проповідник, що для спасеня душ в чистилищу, для вилїченя зі слабостий, для помочи в кождім нещастю, най новійшим средством є служба божа в чудотворній святинї — кпить собі відтак з тих, що йому вірять і обкрадає не лише ті душі, що мучать ся в огненних муках, але обкрадає і ту найбільшу святість, якій цїле своє житє посвячує, образ Матери Божої.

А коли ходить о затертє слїдів злочину, він як піп, поклонний Марії, бере присягу від людий, що анї словечком нїкому нїчого не писнуть.

Скільки ще убійств, шахрайств, крадїжий виявить ся — нїхто не знає. Одно певне, що Ченстоховський кляштор — се вертеп найогиднїйших злочинів, що можуть виплодити ся у звироднїлій уяві індівідуів, які для своїх звірячих інстинктів мають влекшену дорогу завдяки

релїґійному дурови »овечок«, що лїзуть на осліп у їх сїти розпусти, напихають кишенї дармоїдів стосами гроший, бо вкріплена в них віра, що небесних ласк найлекше можна доступити при помочи золота, зложеного у попівські руки.

Надмір богацтв, зложених добродушними відступниками спричинив отидний надмір злочинів у ченстоховськім кляшторі. Суспільність, якій ще так богато бракує, аби піднести ся умово, суспільність, якій бракує гроший на просьвіту, на боротьбу з нуждою, та народні і культурні цїли — та суспільність завсїгди має подостатком мамони, аби нею затроювати совість ріжних Мацохів.

Нинї здерта маска з лиця ошуканців, злодіїв, фалшівників, розпусників і убійців у попівських одежах. Загал мусить поважно застановитись над дальшими льосами подібних гнїзд. По що є кляштори? Яку вони мають місію в сучасній суспільности? Чи в найлучшім разї є вони посадниками насїкомців, що деморалїзують околичну людність? Недавно ми чули, що австрійський мінїстер осьвідчив, що »його власть

Кс. Дамазий Мáцох в окруженю начинь духовних Кшижановскої і ії сестер.

кінчить ся на монастирськім порозі." Чиж суспільність може довше зносити такий стан річий, аби побіч що-раз більше закорінюючих ся демократичних порядків істнували ухилюючі ся від всякої публичної контролї сердновічні останки? Треба скористати із ченстоховського злочину і розпочати широку акцію **за скасованєм кляшторів.**

Замкнути монастирі! розвязати закони! Проч з Мацохами! Проч з монахами!

Передминувшого року обрабував хтось чудотворний образ Матери Божої в кляшторі в Ченстохові, здер з него всї дорогі перли і прикраси, здер обі корони, забрав суконки вишиті перлами і висаджені діямантами. Порядно обловив ся рабівник, бо побожні люди з давен-давна зносили величезні богацтва до кляштору. Але обрабований »чудотворний« образ мовчав, а рабівник без перешкоди, в спокою сховав ся.

Вістка про обрабованє швиденько розійшла ся по цїлім сьвітї а ОО. Павлїни, що завіду ють кляштором з властивим всїм клєрикалом спритом і розмахом використали нагоду і з величезним шумом і галасом урядили так зв. »коронацію« образу. Папа римський прислав дві »корони«, котрі з рештою як твір золот никарської штуки не мають жадної вартости, а

коштували ледви кілька тисячів корон, а попи з величезними парадами, при участи соток тисяч сфанатизованого народу (переважно женщин) посьвятили ті корони і укоронували образ.

Очевидно клєрикальна преса зараз ствердила, що рабунку мусїв допустити ся якийсь не довірок, затроєний їдию соціялїзму і з сеї причини, передовсїм в Польщі устроїла дику нагінку в пресї, по косцьолах і на відпустах на все що, соціялїстичне.

Та брехня має короткі ноги! Мусїло врештї викрити ся, що рабунку не допустив ся якійсь недовірок, або »масон«, а поповнив його слуга божий, побожний законник, Дамазій Мацох, який був покликаний і житє своє посьвятив — на службу Богови а спеціяльно на оборону і пошановане »чудотворного« образу на Ясній Горі! Рабівником не був жаден соціялїст — а святий законник!

Помимо енергічних пошукувань, слїдство через довгий час не могло сего викрити. Всї слїди рабунку губили ся у кляшторі, а нїкому анї на думку не прийшло, що **образ обрабував ксьондз,** а радше як нинї слїдство виказує, **три ксьондзи Павлїни,** що мали **стерегчи** чудотворного образу! Злочинцї у попівських рясах тим-

більше чули ся безпечні, що в якийсь час по відкритю рабунку, знайдено — далеко від кляштору на лані засадженім бараболями — кавалок суконки і образа і трохи перел! Отже всї підозріня від кляштору були усунені.

Злодії жили собі безпечно в мурах святого кляштору молячи ся щоденно до тої, якої чудотворний образ обікрали, кидали громами на »єретиків« всяких, давали розгрішеня побожним, слухали сповідий підчас коронації і відпустів. А спеціяльно кс. Дамазій Мацох, сердечно приймав Божим словом входячі до Ченстохови женщини-паломниці.

ТРУП У СОФІ.

В десять місяців опісля найдено припадково у ставі в селї Завада, коло місточка Кломнїце в Польськім Королївстві **трупа мущини укритого в софі обшитій рогожею.** Пошукованя російської поліції, як звичайно, коли не розходить ся о висліджене соціялістів, були зразу без-успішні. Годї було докладно ствердити, хто властиво є той замордований мущина, якого трупа хтось старав ся усунути в такий незвичайний спосіб. Помимо фотографій з описів лиця, помимо слїдства, яке розтягло ся далеко по за границї Польщі; не пізнав нїхто особи тру-

па. Справа притихла і незадовго про ню забули, тимбільше ,що російська поліція така пильна в викорінюваню »політичних злочинів« — на гло якось втратила охоту до пошукувань. Очевидно дістала хабара від попів — і замовкла.

ВІДКРИТЄ МОРДЕРСТВА.

Тимчасом — зовсім несподївано — один з мимовільних сьвідків затопленя софи з трупом в ставі, дорошкар ч. 31 по пяному виговорив ся, що знає тайну! Зараз його арештовано і тодї допервa зачали викривати ся подрсбиці, що довели до відкритя злочинця — а був ним Павлїн кс. Дамазій Мацох.

Арештований дорошкар оповідає, що слуга кляшторний, Станїслав Залог, закликав його до кляштору з другим дорошкарем, ч. 36, що називав ся Пйонек, аби вивезли з кляштору якусь велику паку. І справдї до одної дорошки всїв з великою скринею сей слуга, а до другої Павлїн кс. Мацох, і відтак обі дорошки поїхали в сторону Кломнїц. По короткім часї, дорошкар що віз Мацоха, вернув до Ченстохови, а Мацох пересїв на дорошку, що везла слугу кляшторного зі скринею. Коло села Завада, на розказ слуги задержала ся дорошка і паку кинули дорошкар зі слугою до ставу.

ПРИСЯГА.

Стоячий у білім плащи на дорозї Мацох здержав слугу і дорошкаря, що хотїли всїсти у візок, кинувши до води обшиту в рогожу паку. З під плаща видобув хрест і дрожачим зі звору шеня голосом відозвав ся:

— Поки всядете у візок, мусите присягнути на Христові рани, що не оповісьте нїкому, що тут стало ся. Се що тут стало ся, мусїло стати ся для добра образу нашої Пресьвятої Дїви.

Присягли заклинаючи ся на спасенє своїх душ; вернули до Ченстохови. На другий день розійшла ся вістка про найденє софи з трупом, але дорошкар, звязаний присягою, мовчав! І по арештованю не хотїв оповісти подробиць, поки не увільнено його від присяги!

По зізнанях дорошкаря легко справджено, що софу вивезено на припоручене отця Дамазія Мацоха і про то він зі слугою Станїславом Залогом софу з трупом відвозив до ставу. По нитцї дійшло до клубка і незадовго довідали ся, що **софа стояла в келїї кс. Дамазія Мацоха, що отже нїхто иньший, а лише він замордував чоловіка, впакував до софи і казав відвезти в дорощї до ставу.**

Кс. Мацох, занепокоєний відновленєм слїдства, драпнув з Ченстохови, а тимчасом иньші, страшенно скандальні вчинки сего злочинця в білій монашій рясї вийшли на яв!

КОХАНОК ВЛАСНОЇ БРАТОВОЇ.

Слїдство дальше ствердило, що кс. Дамазій Мацох, чмихнув по відкритю злочину у широкий сьвіт не сам, а в товаристві власної братової. Гелєна з Кшижановських Мацохова — се була жінка єго стриєчного брата Вацлава Мацоха, почтового урядника з Граніци і сего якраз **брата кс. Дамазій Мацох в дуже здрадливий спосіб замордував в своїй келії, укрив у софі, а по тім трупа з софою втопив в ставі.**

Отсю свою братову Гелєну, побожний ксьондз Дамазій Мацох сам висватав за сего свого брата Вацлава, — а коли замордував його в кляшторі, відвіз її до Лодзї і дуже часто її відвідував. Слїдство виказало, що вже і перед тим — по крадежи коштовних річий з образа — кс. Дамазій **без перестанку відвідував свою братову і що були в дуже тїсних зносинах.**

»НА ЗЛОДІЄВИ ШАПКА ГОРИТЬ«.

Але кс. Мацох по замордованю брата і обрабованю образу, не чув ся добре в шляшторі, тож по якімсь часї нагло виїхав, не кажучи про

се нїкому. Видїли його в Лодзї в товаристві братової і видїли його в Варшаві. Потім, коли викрив ся його злочин, чмихнув перебраний за сьвітського попа, а Мацохову заарештовано в Прошовіцах. Тимчасом слїдство, яке вже тепер провадило ся енергічно — виказало, що в обрабованю помагали Мацохови ще два инші кляшторні пташки, котрих також замкнено до Іванової хати. Се були ксьондзи: Ізидор Старчевський і Базилї Олєсїньский. Послїдного арештували, коли хотїв втїчи з Ченстохови.

АРЕШТОВАНЄ МАЦОХА.

Попа-убійника арештували в Кракові, коли висїдав з потягу з Варшави. Повідомлена про те, що Мацох перейшов австрийську границю краківська поліція, патролювала на краківськім двірци зелїзничім і коли Мацох висїв з потягу, арештував єго комісар поліції, Ясїньский.

ПЕРЕСЛУХАНЄ.

Переслуханє ксьондза Мацоха дало такі несподївані наслїдки, що перейшли вони навіть найсьмілїйші ожиданя! А однакож дивлячи-сь на того ксьондза, нїхто би й не припустив, що він злочинець, злодїй, убійник.

Середного росту мущина, в чорній сутаннї

з малою палєриною, яку носять всї польські ксьондзи у Росії, з лицем досить звичайним, старанно виголеним, однакож не здраджуючим зовсїм тої умової тупости на яку скаржили ся в кляшторі: білявий з великою лисиною, що ся гає далеко поза чуб з чорними очима, що дивлять ся неспокійно споза окулярів. Отсе образ особи Мацоха.

Стояв в інспекційній кімнатї перед пару поліційними аґентами і урядниками, відчуваю чи на собі їх слїдчий погляд. Вже признав ся до страшного злочину; комісар поліції стилїзував на голос в його присутности єго власні зізнаня, диктуючи їх до протоколу. Він стояв, глядів пе ред себе тупим поглядом і слухав мовчки відго мін власних зізнань, що були рівночасно й стра шним оскарженєм на него. Лише долонї, що їх держав на грудях, стрічали ся з собою нервово.

Зізнаня його про замордованє брата сокирою, про приготовленє його на смерть і про душенє єго власними руками — є такі страшні, такі огидні, що лише найпослїднїйший злочинець міг щось подібного зробити. А однакож — се був піп, слуга божий, побожний законник, монах ,сторож і почитатель »чудотворного« образа на Ясній Горі в Ченстохові!

БРЕХЛИВІ ЗІЗНАНЯ.

Щодо замордованя свого брата Вацлава намагає ся кс. Мацох з початку представити йо го, не як зрадливе убійство, а як убійство в розгоряченю.

»Убійство поповнив я в розгоряченю, а причиною єго була любов до женщини і заздрість«.

І зачав оповідати: **»З Кшижановською Геленою знав ся я від довшого часу і удержував з нею близші зносини.** В минувшім роцї вона вийшла замуж за мого брата (пізнїйше показало ся, що се була брехня). Брат вмер, а з вдовою зносини були ще заживійші, однакож помимо сего, я згодив ся, аби вона вийшла замуж за Вацлава Мацоха, мого стриєчного брата. З сеї причини, я терпів велику заздрість до Гелєни.

Незадовго по слюбі Вацлав приїхав до ме не до Ченстохови і зачав робити менї острі закиди, що я оженив його з женщиною легкої моралї. Тодї я в розлюченю ударив єго в голову так сильно, що Вацлав упав неживий«.

Се на погляд правдиве толкованє не збило однакож комісаря Ясїнського із путя, бож він знав, що найдений в софі чоловік був замордо

ваний сокирою, що й можно було легко пізнати із ран; а тих було кілька. Отже маючи вже досить викрутів, Ясїнський крикнув до дрожачого попа:

»Ксьондз бреше; замордував свого брата сплячого!« На ті слова Мацох зблід, затряс ся цїлий і голосом дрожачим і тихим сказав: »Оповім цїлу справу; так є змінюю зізнанє!« І зачав оповідати цїлу історію:

СВАТАЄ СВОЮ КОХАНКУ ЗА БРАТА.

Ксьондз Мацох подає, що Кшижановску пізнав перед кількома лїтами при сповіди в кляштурі і зараз в нїй залюбив ся. Тодї вона була телєфоністкою в Лодзї, коли відтак перенесла ся до Варшави, **удержував її своїм коштом і рів ночасно зачав її сватати зі своїм рідним братом.** Та до подружа не дійшло і тодї кс. Мацох хотячи справу направити, — **сфалшував метрику слюбну з Кшижановскою, відтак сфалшував метрику своєї смерти** і на підставі тих документів замельдував її в Варшаві яко вдову по бл. п. Дамазію Мацоху (т. є. по самім собі).

ДАЄ Й ШЛЮБ.

Їздив до неї дуже часто і уживав любови. Остаточно **почав її на ново сватати, тепер вже зі своїм стриєчним братом, Вацлавом Мацохом.**

Сватанє вдало ся і кс. Дамазій сам дав їм слюб в кляшторі при асистенції арештованого тепер кс. Базилїя Олєсїньского.

Поміж новоженцями, однакож незадовго вибухли непорозуміня з причини, що молода жінка забогато заглядала за другими мущинами. Рівночасно вибухли непорозуміня поміж замордованим а кс. Мацохом, але по якімсь часї погодили ся.

За протекцією ксьондза дістав Вацлав Мацох посаду в Граніци, куди пізнїйше кс. Мацох часто заїздив.

МОРД.

Нагло в червни Вацлав взяв одно-місячний урльоп і замість поїхати до Варшави, приїхав до кс. Дамазія. Тут 23 липня вибухла між ними сварка підчас якої оба взаїмно мали набити собі морди. Коли відтак Вацлав Мацох положив ся спати в келії брата, кс. Дамазій Мацох випив шклянку вина, **взяв лежачу коло печі сокиру** і говорячи до себе: **Забю тя драбе! — вдарив спячого в голову.** Вацлав зірвав ся і зачав кричати. **Тодї піп вдарив го сокирою ще пару разів.** Кілько разів не памятає — і коли Вацлав зачав вже харчіти; приготовив його на смерть (висповідав) і давши йому розгрішеня, зловив

за горло і додусив. — Кс. Мацох не памятає, чи бив вістрем, чи обухом!

Отся частина зізнаня така перераж**а**юча, що прямо кров в жилах стинає ся, коли читаємо ті зізнаня злочинного монаха! Та сама рука, котра брата мордувала — робила знаки хреста над мордованим і коли убійник успокоїв ся що до спасеня душі мордованого — задусив його! **Ксьондз додусив свого умираючого брата!**

СПІЛЬНИК.

Поповнивши мордерство, завинув трупа в простирало і положив його поміж стїною а ліжком, відтак позатирав слїди крови, а відтак задумав ся, що дальше робити з трупом. Була вже 6-та година рано, а що жадна щаслива думка не приходила йому до голови, то по довгій внутрішній боротьбі, **постановив дібрати собі спільника,** який-би поміг йому в дальшій роботї.

Вибір, впав на кляшторного слугу, Станїслава Залоґа, з яким оставав в добрих зносинах. Залоґ порадив запакувати трупа в кіш і вынести, а коли се вдасть ся, то решта вже пійде гладко. Залоґ принїс кіш, а що той оказав ся малим, то пійшов на місто і купив новий, але і сей оказав ся за тїсний. Тепер сей кіш найдено

в мешканю Мацохової, а в нім ріжні річи як: рясу Мацоха, костельні прибори, хрест і т. п. Коли замір впакованя трупа до коша не вдав ся, Залоґ видумав новий спосіб:

ТРУП В СОФІ.

На однім з кляшторних коритарів стояло складане ліжко в виді софки. В него постановили запакувати трупа. У міжчасї вибила година пів до 12, надійшла пора обіду. Кс. Мацох пійшов тодї на обід, а через той час Залоґ при помочи ще двох слуг кляшторних втягнув софку до келії і вже сам чекав на кс. Мацоха, поки він не вернув з обіду. Отворили софку, вложили в неї трупа, а що місця в серединї було за богато і боячи ся, аби підчас їзди труп, відбиваючи ся не покликав підозріня, кс. Мацох впакував ще до середини своє футро і скроваблену сорочку а Залоґ велику рогожу. Відтак, заповнили щільно софку, замкнули її і чекали до вечера.

Коли вибила 8 година вечер, пора спільних молитв, Залоґ прикликав дві дорожки; на одній помістив софку і усїв сам, а на другій заняв місце кс. Мацох з другим слугою і вирушили в дорогу. Переїхавши кілька місцевостий, доїхали до греблї під Кломнїцами, де кс. Мацох заплатив Залоґови за поміч 20 рублїв, фіякрови,

що віз софку, 30 рублів, другому 13 рублів, слу зї, що з ним їхав 4 рублї. Відтак фіякер зі слугою вкинули софку до води і — присягнувши — вернули всї до Ченстохови!

ЗВІДКИ МАВ МАЦОХ ГРОШІ?

Як звісно законники крім »чистоти« прися гають також і на убожество. Але присяга своєю дорогою, а гроші, гулянки і дівчата своєю. Тож кс. Мацох дістававав гроші в двоякий спосіб: — **1). Крав в спілцї з иньшими законниками жертви, що їх складали побожні і 2). обкрадав образ матки Боскої Ченстоховскої.**

СКІЛЬКО КОШТУВАЛА ЛЮБОВ?

Після записок кс. Мацоха, його зносини з Кшижановською солоно його коштували. По смерти кс. Гавелчика Мацох в спілцї з кс. Олєсїнським **украв з його спадщини облїгацїї кредитового земського банку на 5000 рублів.**

Крім сего мав Мацох ще три способи добуваня гроший.

Перший, — се були грошї, які складали компанії, що приходили на Ясну Гору, і які від берав ксьондз, що витав компанїю та вводив їх до каплиці. До року 1904 сї грошї були виключно власностию законника. В 1904 р. запровадже

но в кляшторі комуну« т. є. всї гроші мали йти до спільної каси. Однакож помимо того часть гроший, і то значну, законники таки крали для себе. З сего жерела Дамазій Мацох в протягу півчварта року присвоїв собі около 10,000 рублїв.

Другим жерелом було спроневірюване гро ший, зложених поодинокими особами на служби божі. В протягу півчварта року Мацох зачер пнув з сего зверх 10.000 рублїв.

Наконець дістав від свого спільника кс. Олєсїнського, який творив обовязки касієра, пайку зі спроневірених спільно гроший; — виплачені йому суми доходили від сім до 700 рублїв і так послїдного року дістав кс. Мацох від кс. Базилїя раз 300 рублїв, другий раз 200, в липни 500, а при кінци вересня 700 рублїв.

Отже разом — як доси зикрило ся — вкрав кс. Дамазій Мацох поверх 30,000 рублїв!

ЗЛОДЇЙСЬКА ШАЙКА.

По відкритю злочину зроблено ґрунтовну ревізію в ясно-ґурскім кляшторі. На підставі за писок арештованого кс. Базилїя Олєсїнського ствердженo, що **ксьондзи крали костельні гроші на неімовірну скалю!**

В касї найдено ледви кілька тисячів рублїв. Краденою добичею дїлили ся совісно. Кс. Дамазій Мацох одержував з поділу місячно від 100 до 300 рублїв, а навіть і більше в міру напливу паломників. Осібно подають, що в протягу послїдних лїт Дамазій Мацох побрав від дуже многих осіб поверх 10.000 рублїв на служби божі, гроші собі присвоїв і розмарнував а служеб не відправив. В послїднім роцї присвоїв собі з сего жерела поверх 10.000 рублїв, а загалом після його власного признаня украв около 35 тисяч рублїв.

Краківська клєрикальна часопись пише:

»В Ченстохові є звичай, що з черги призначує ся ксьондза дижурного, що має відберати гроші на служби божі та ріжні иньші релїгійні услуги. Сей ксьондз сповняє обовязки в захристії. Нераз окружають його десятки осіб, складаючи жертви. Ксьондз по черзі приймає зголошуючих ся людий, слухає їх бажань і приймає гроші, а все те має записати до відповідної книжки. Контроля неможлива; ігумен (настоятель) не всюди може бути присутний, зрештою числить насьвященичу совість. **Тимчасом деякі дижурні, між иньшими кс. Дамазій, витворили собі жерело знаменитих доходів. Неконтрольо-**

вані заберали гроші для себе. Настоятель кляштору нераз дивував ся, що наплив побожних до Ченстохови є що раз більший а доходи що рез меньші. Підчас коронації пр. тисячі осіб складали щедрі жертви, а каса не відчувала ріжниці. Тому й не диво, що кс. Дамазій міг легко розкидати тисячами рублїв. Бо в Ченстохові жертви в захристиї пливуть не мідяками, а сріблом, золотом і що найменьше рублевими банкнотами. Кс. Мацох часто сповнював обовязки дижурного і міг черпати цїлими пригорщами«.

Оттак і повторяють ся наші слова, коли ми стільки перестерігали людий перед ношенєм жертв до попа, перед переповнюванєм і так вже повної попівської кишенї. Хлопську кровавицю, остатний цент, за який лучше-б дитинї кусок хлїба купити, — віз хлоп до Ченстохови — а тут ксьондз злодїй краде сю кроваву працю, аби її промарнувати на гулянку та розпусту! І се дїяло ся від многих лїт! Тепер вже хиба і найупертїйші прозріють і перестануть напихати попівські кишенї своєю кровавицею!

ОБРАБОВАНЄ ОБРАЗА.

До тепер вже показало ся, що **кс. Дамазій Мацох систематично обкрадав сукенку Матки Боскої** виймаючи з неї дорогоцїнности, а на їх

місце вставляючи кавальчики шкла; що золоті і иньші прикраси змінював на томбакові, словом, що поволи вичищував косцьол з нагромаджених там через століття скарбів. Коли сї операції звернули на себе в кляшторі увагу і грозила ревізія каплиці, тодї той самий злочинець з помочию своїх собратів кс. Старчевського і кс. Олєсїньского доконав памятної крадежі сукенки і корони, аби відвернути підозрінє в сторону неістнуючих рабівників споза кляштору.

Таж сама трійця винна є в смерти кс. Йодля.

В продажі дорогоцїнностий **нераз, ставав до помочі замордований брат, Бацлав Мацох, який працюючи на почтї в Граніци, міг без клопоту влекшувати висилку коштовностий за границю до юбілєрів та торговців нїмецьких.**

ОБРАБОВАНЄ СКАРБНИЦЇ.

Ревізія виказала ще більше, виказала, що злодії в білих рясах обікрали не лише образ, але й запустили палцї в скарбницю. Підчас ревізії в родичів Новаковської, коханки кс. Олєсїньского, **найдено в образї укриті підроблені ключі від кляшторної скарбниці.**

Підчас ревізії в кляшторі перетрясали всї

келії, ревідували докладно кляшторну службу, відбивали підлоги і копали лопатами кляшторні вали. Висліdом ревізії є много важних здобутків. В келіях законників найдено більші суми гроша, але й не лише в них, бо навіть в одного зі звичайних слуг найшла ся сума 4,000 рублів готівкою! Отсї гроші сконфісковано.

ОТРУЇЛИ?

Коли всї злодійства сеї попівської банди вийдуть на верх, годї ще предсказати. В всякім разї тут приходить на думку один із кляшторних братчиків, який **занимав ся золотникарством і нагло житє закінчив на два місяцї перед викритєм Мацоха. Той братчик, знавець золотникарства, міг достерегчи зміну клєйнотів і за те відпокутував смертию.**

Вмер нагло, але на разї не було причини приписувати надзвичайне значінє його смерти і аж доперва тепер зачинає вона набирати иньшого значіня. Сей братчик, називав ся він Йодель, вправляв в золото брилянти на чудотворний образ.

Тепер слїдство довело до сего, що мабуть його замордували другі ксьондзи за те, що припадково впав на слїд злодійств, які поповнюва-

лїкарі тодї осудили, що він умер, на »деліріум тременс« (пияцький шал) з причини надмірного пияньства. Та що вже там було, то було, а в кождім разї гарне се сьвідоцтво про кляштор, що ксьондь міг так пити, що аж смерть його приписують пияцькому шалови, що і між сьвітськими пияками рідко лучає ся. А факт, що в келії Дамазія найшов ся великий засіб фальшивих перел, які йому очивидно служили до підмінюваня, завсїгди буде кидати значучу тїнь на смерть кс. Йодля.

СОКИРА.

З Ченстохови доносять, що поліція найшла сховану в комірцї **сокиру, якою поповнено убійство.** На сокирі, вістрю і обуху, найдено ще виразьні слїди крови і людське волосє. Викрито столяра, від котрого **Дамазій пожичив сокиру на кількanайцять днїв перед мордерством, жадаючи, аби була добре виострена.** Столяр пізнав сокиру, як свою власність, що дав до рук Мацоха. Мацох говорив йому тодї, що мусить обрубати якісь дички перед вікнами.

Крім сокири найдено в комірцї також листи, компромітуючі кс. Ізидора і Базилїя.

АРЕШТОВАНЄ ПОПІВ.

Поліція **зревідувала келії всїх законників** і

в цілім кляшторі та арештувала кляшторного придверника Бласїкевича під закидом спільництва в замордованю Вацлава Мацоха, а також двох ксьондзів Павлїнів, Ізидора Старчевського і Базилїя Олєсїньского.

РОДИНА КС. СТАРЧЕВСЬКОГО.

Із знайдених в келії кс. Старчевського підроблених ключів **один надає ся до отвореня замку від ослони »чудотворного« образу.**

З причини, що депеша, остерігаюча Мацоха перед грозячим йому небезпеченьством, була надана в Сєрадзю — начальник варшавського слїдчого виділу удав ся там і дійшов, що телєґраму надав Ян Лукаш Старчевські, батько кс. Ізидора, на припоручанє тогож. В виду сего старого Старчевського також арештовано.

Про сего чоловіка, який підчас подожий кс. Мацоха з його коханкою відгравав ролю мужа Кшижановської, говорять, що в Сєрадзю арештованє його зробило величезне вражінє, бо то був чоловік, що завсїгди удавав дуже побожного і як то кажуть, прямо з церкви не виходив.

Доконано також ревізії у Діонїзія Старчевського Ізидорового брата. Полїція забрала фонди його жінки, **яку кс. Ізидор вивінчував.**

ПІДПАЛИЛИ ВЕЖУ.

В злочини в меньшій мірі вмішані ще й иньші попи. І так йде поголоска, що самі ксьондзи підпалили були вежу на косцелї, хотячи видусити з людий гроші на гулянку. Се їм зовсїм вдало ся. І люди складали гроші, а ксьондзи будували вежу і провадили місію попід спідницями.

ГІЛЬТАЙСЬКА ТРІЙЦЯ.

Хто був вождом у всїх тих крадїжах? Всї слїди до тепер звертають ся проти одного з трійцї, кс. Ізидора Старчевського. Він на кілька тижнїв перед рабунком образу прийшов до знакомого слюсара Блаховича, і даючи йому від тиски з воску, попросив, аби він зробив ключі після тих відтисків. На воску були відтиснені ключі від дверий каплицї і скарбницї.

Діставши ключі, робив, що душа забажала. Але не міг робити того сам. Злапав би ся.

Жив близько з двома собратами, Дамазієм і Базилїем. Сї так само як він потребували дуже богато, бо не мало видавали; сьвідчить про се: **по королївськи прибране мешкане Кшижановської, коханки Дамазієвої, 200 любовних листів до Ізидора тай ріжні коханки Базилїя.** Всї вживали сьвіта і потребували гроший. І як ви-

глядає кс. Ізидор був провідною душею компанії, він комендерував рабунком, а виконав його Залоґ, котрому кс. Ізидор дав ключі від каплиці.

В Кракові признав ся кс. Дамазій іще до одної крадежи. Именно виповів ся, що по смерти кс. Бонавентури Гавелчика обікрав враз з кс. Базилїєм Олєсїнським його трупа на 5,000 рублїв. Отже, чи лиш на 5,000? Може більше? Померший кс. Гавелчик належав до закону через пів столїтя, жив довго ще за часів, коли в кляшторі не було т. зв. »комуни«, т. є коли кождий з ксьондзів діставав за служби гроші на приватну власність. За тіж служби давали нераз гроші, що доходили й до 100 рублїв. Отже сї найлучше платні служби відправляли самі Павлїни в кляшторі, а меньше платні віддавали пробощам і вікарим по меньше заможних парафіях. Так кс. Бонавентура міг через такі довгі лїта призбирати суму навіть десять раз більшу.

ЯК ЖИЛИ ПОБОЖНІ ПАВЛЇНИ?

Які страшні відносини панували в тій ченстоховській клєрикальній печері, нехай посьвідчить опис, який подав польский клєрикальний »Час«:

»Деморалїзація в кляшторі панує вже від давна. Павлїни частенько перебувають поза кляштором, **бувають по реставраціях а навіть неночують в келїях.** Замість услугувати собі самі, **мали службу, власні карити, келії пристроєні роскішно... Часто законники переберали ся на цивільно і подорожували, де їм сподобало ся, часто в товаристві женщин.** Неодин з Павлїнів вивіновував і своїх свояків навіть зовсїм явно; і так пр. одному Р. купив один з нежиючих вже Павлїнів двір **за кількадесять тисяч рублїв«.** (Кілько-ж вкрав в своїм житю той преподобний душпастир?)

З отсих слів видно, що теперішні лайдацтва — се зовсїм не щось нове, **що давнїйше гуляли і крали ще більше.**

НЕПЕРЕРВАНИЙ ЛАНЦУХ ЗЛОЧИНІВ.

Ченстоховський кляштор був в протягу лїт видовищем неодного злочину. На жаль, не всї вони вийшли на яв, так само як се було в кляшторах еспанських, де доперва народні бунти відслонили прямо нечувані злочини лїнивих і кровожадних монахів! Але те, що дійшло до відома загалу, вказує виразно, що ченстоховський кляштор з давен давна був місцем злочинів, а послїдні крадїжи, мордерства і грабунки — се

лише дальша нитка в пахучім букет »чеснот« ченстоховських дармоїдів.

ЩО СТАЛО СЯ 50 ЛЇТ ТОМУ?

Перший процес в справі рабунку ченстоховських дорогоцінностий **відбув ся около 1850 року в Кракові.** Героєм процесу був краківський юбілєр, Вестфалєвич, який замотав ся в справу завдяки братчикови із закону Павлїнів на Ясній горі в Ченстохові. Сей братчик зголосив ся раз до Вестфалєвичого склепу із золотими ґузиками від жупана, висадженого брилянтами. Хотїв їх продати. Вестфалєвич купив ґузики як золото і рівночасно витолкував братчикови що брилянти — се звичайне шкло. Коли братчик вийшов із склепу, Вестфалєвич сейчас взяв ся до вилупаня брилянтів із ґузиків, з яких кілька впало під стіл. Торг і вилупуванє брилянтів підглянув один з челядників Вестфалєвича, а відтак найшов під столом два брилянтики, яких Вестфалєвич не достеріг. Забравши їх, він пійшов продавати їх на Казїмєрж (частина міста) і там його заарештували. По нитцї дійшла поліція до клубка. Наслїдком сего був процес, який став причиною метеріяльної руїни краківського юбілєра. **Ґузики з брилянтами походили з ченстоховського кляштору.**

Отже вже перед половиною столїтя скубали преподобні отчики скарбницю, до якої темний, офанатизований і пережертий клєрикалїзмом народ зносив без перестанку скарби. Пахучий трилистник — Дамазій, Ізидор і Базилї, — мали попередників, яких суд вилапував. **А кілько не злапав?**

ПЕРЕД 25 ЛЇТАМИ.

Але й мордерство в келїї ченстоховського кляштору не є вже новиною! І на сїм полї мав кс. Дамазій попередника! **Бо 25 лїт тому назад оден кляшторний братчик замордував кс. Адріяна, підрізуючи йому бритвою горло!** Аби затерти слїди, **обляв трупа нафтою і підпалив —** а сам втїк — взявши собі в него на дорогу 20 тисячів рублїв. То значить, що кс. Адріян, так само як тепер ксьондзи Дамазій, Базилїй і Ізидор, хоть присягав на убожество, — але так само, як вони — крав жертви складені на кляштор, бо звідкиж би убогий законник мав 20,000 рублїв?!

ҐЕНЕРАЛ РЕЙМАН І ЄГО КОМПАНЇЯ.

Зверхником кляштору є кс. Рейман, ігумен Павлїнів, котрого клєрикальні ґазети мало що сьвятим не зробили. Тимчасом той »сьвятий за-

конник« є лише гідний союзник сеї законної трійці, яка перемінила кляштор в Ченстохові у дім розпусти і різницю.

Кс. Рейман позискав собі цїлковито російські власти. В Петербурзї мав величезні впливи. **І в Римі також.** Але не мав законного духа. Легковажив строгі приписи павлїнського реґуляміну. **Прибрав безправно титул ґенерала** хотяй вибрали його лише ігуменом. І хоть вибрали його лише на три роки, кс. Рейман ще через 12 лїт опісля без вибору задержував гідність ігумена. Се було можливе лише при безвзгляднім попираню россійського правительства. Тодї кс. Рейман мав за собою більшість законників. **Карність і законний дух упав цїлковито.** Нїхто непридержував ся приписів, спільного житя і спільности майна не було, законники коли хотїли, тодї виходили з кляштору. Жертви на служби плили до кождого з осібна. Чеснїйші і совістнїйші законники постановили зло усунути. По довгих старанях відновили комуну і в 1907 р. урядили вибір ігумена. І тодї ще перейшов кс. Рейман більшостию одного голосу.

В послїдних трох лїтах до власти прийшла біля Реймана, як його прибічна ґвардія — сла-

ветна нині гільтайська трійця, Базилї Олєсіньскі, Дамазій Мацох і Ізидор Старчевський. Базилї і Дамазій мали приіоручене зберати гроші в захристії на служби божі. Вони то пізнїйше були обовязані розсилати до иньших ксьондзів гроші за ті служби, яким кляштор не міг дати ради. Отже кождий з них міг брати, кілько хотїв, міг записувати, що переслав гроші денебудь а ховати їх до своєї кишені.

РЕЙМАН ПОДОРОЖУЄ З СЬПІВАЧКОЮ.

Кс. Рейман подорожував до Еспанії і був в Біярріц з одною звісною сьпівачкою. Був також справний при чарці і в той спосіб — крім хабарів — умів з'єднати собі россійські власти. По ґенералськи пив з ґенералами...

Тою дорогою міг узискати усунене касарень військових з сусїдства кляштору, але позволяв собі вживати сьвіта за богато і злим приміром сьвітив перед своїми братами. Протекція уряду помагала йому удержувати ся при власти (так н. пр. правительство не затвердило його суперника-Вельоньского). Отсе поясняє, чому найгірші шумовини находили ся в найблизшім окруженю Реймана.

ЧОМУ ДАМАЗІЙ МАВ ВПЛИВ НА РЕЙМАНА.

Слїдчий судия Кон... з Варшави оповідав

знайомій особі, що кс. Дамазій через припадок здобув величезний вплив на »сьвятого« настоятеля закону. Був раз кс. Дамазій в Катовіцах, а як любовник женщини роскошував в готели з якоюсь дівчиною. А в сусіднім покою так само невинно забавляв ся... о. настоятель і кс. Дамазій се відкрив! Те відкритє цілковито віддало настоятеля в руки такого спритного драба як Дамазій. Зрештою — кс. настоятель зовсім не таїв ся зі своїми гулянками а про його повози дуже а дуже богато балакають в Ченстохові! »Від голови риба смердить!«

БІСКУП ПРОТИ ЗАКОННИКІВ.

Ославлений біскуп Здзіговецкий який в пору крадежий та нічних гулянок Павлінів писав доноси до царського ґенерала Скалона на антиклєрикального писателя Немоєвського, тепер по невчасї взяв ся до злодюг з Ясної Гори. Старає ся о прогнанє на чотири вітри сеї урвительскої банди і хоче обсадити кляштор сьвітськими попами під комендою каноніка Міхалського. **На вільнодумні правительства, що проганяють монахів, кидають клєрикали громи, а тут навіть біскуп мусить те саме робити з павлінськими дармоїдами. Чи то не характеристичне?** Тілько чи нові сторожі чудотворного образу не заразять ся »мацохїзмом«.

БУНТ МОНАХІВ.

Тимчасом біскуп Здзїдовецкий задекретував, що до часу покінченя Мацохового процесу кляштором має завідувати делєгація, зложена зі сьвітських попів; Павлїнам позволив лише жити у кляшторі, без права мішати ся у справи косцьола (отже і без права сягати по гроші). Але законники явно збунтували ся проти біскупської власти **і візвали сили царського правительства на поміч.**

Коли рознесла ся вістка про крадіж суконки з »чудотворного« образу, Павлїни з болем, жалем і обуренєм відкликали ся до народу: **цїлий нарід має каяти ся,** аби переблагати »королеву неба« за учинену зневагу, за збезчещенє її »чудотворного образу«. **По цїлій Польщі** мусїли відбути ся **благальні, експіяційні набоженьства.**

Так хотїв біскуп, щоби — на знак жалю, що такі огидні злочини, така зневага бога, таке згіршенє дїяло ся внутр закона, — **цїлий павлїнський закон відбув через 10 днїв реколєкції.**

І щож стало ся? Ті люди, що хотїли, аби **весь народ благав Бога** о вибаченє за... **їх власний гріх, — самі не хотїли взяти участи в експі-**

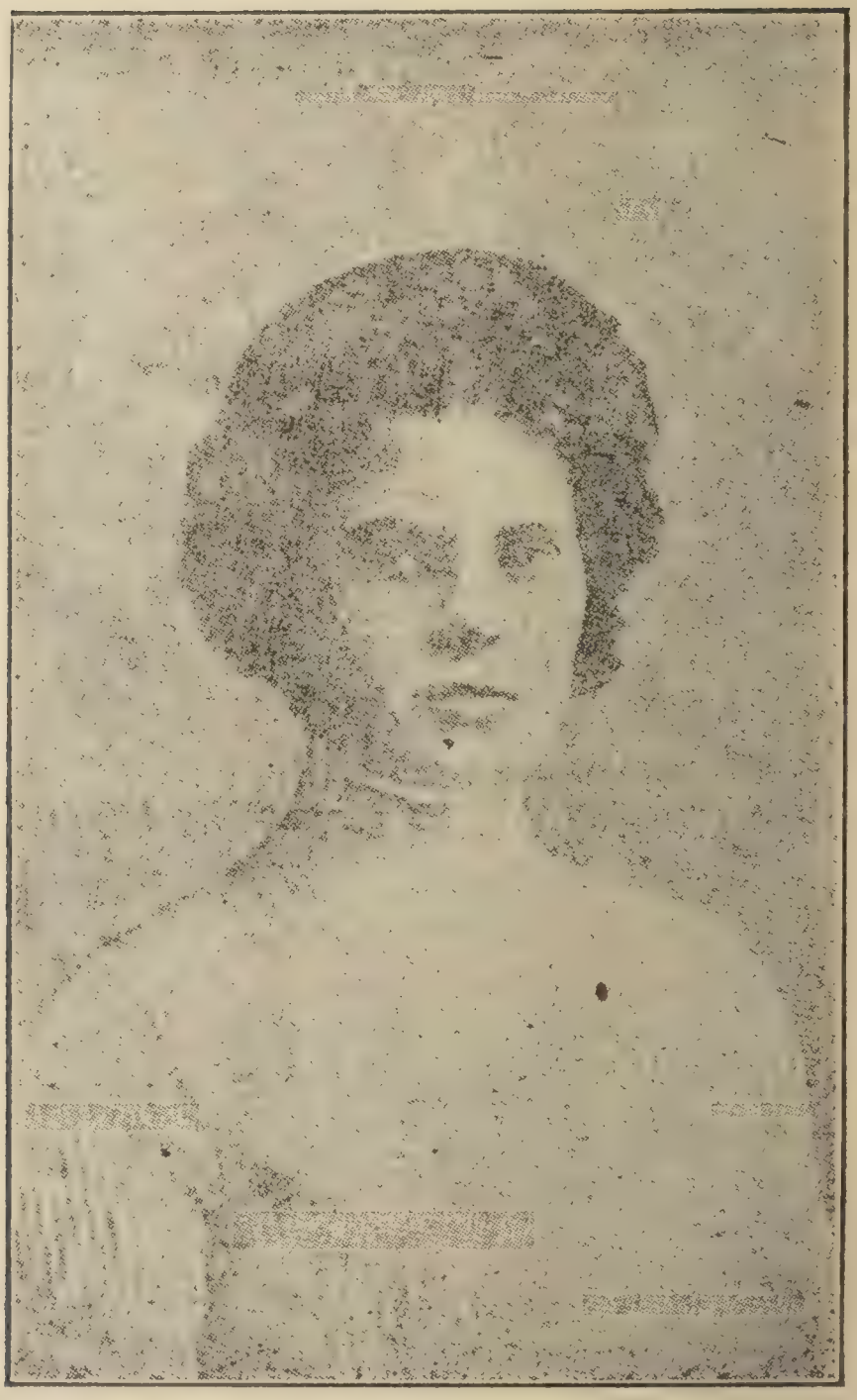

Олена з Кшижановских Мацохова.

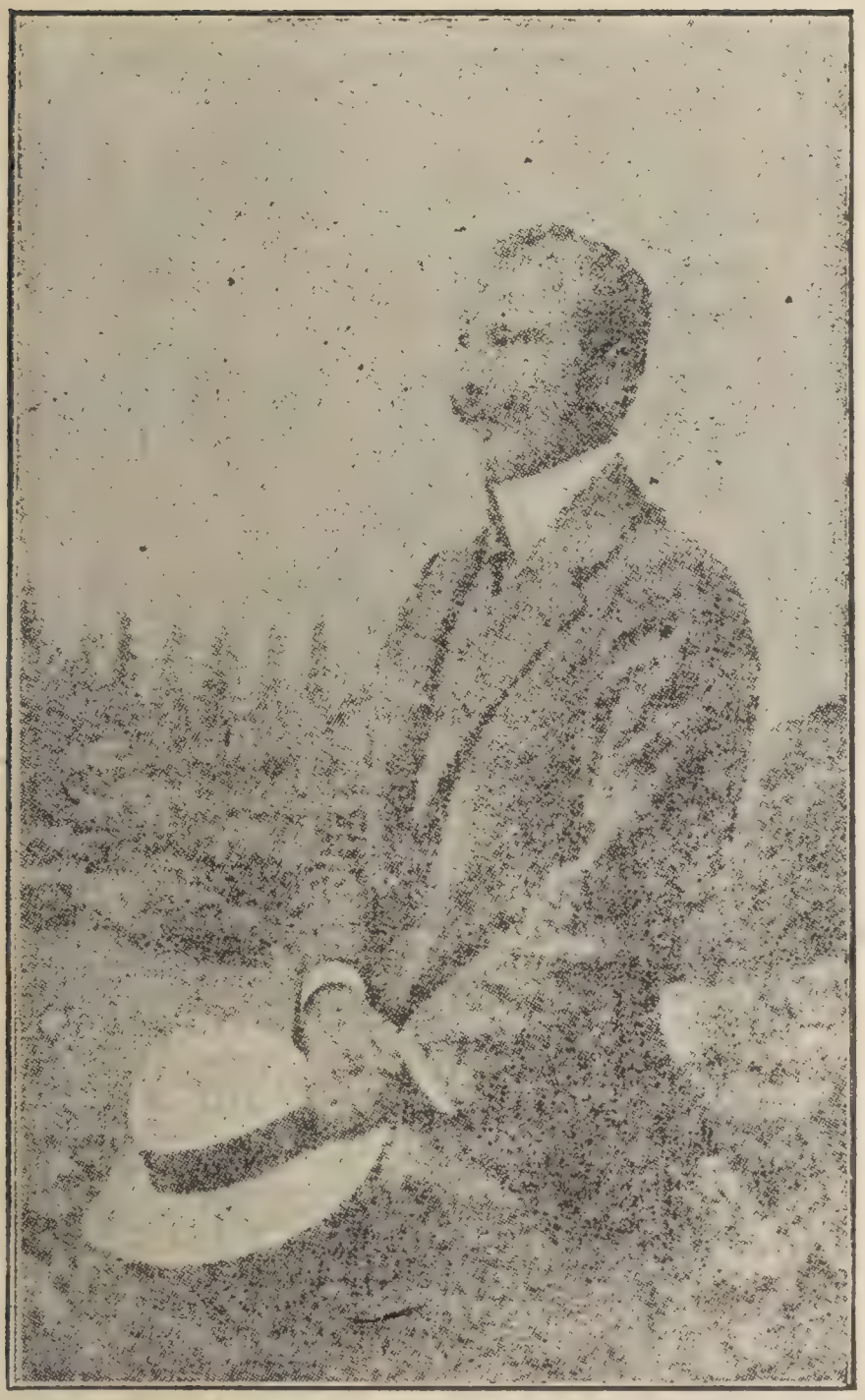

Вацлав Мацох.

яційних реколєкціях. Прибувший на Ясну Гору редемпторист, кс. Бернард Лубєньскі, який мав відправляти сї реколєкції, від'їхав з носом!

Чи можна представити собі більший цинїзм, більшу безвстидність?

Нехай кає ся цїлий край, нехай кають ся невинні люди, а ті, що між ними виховав ся злочин, котрі вигодували серед себе, в своїй затроженій атмосфері злочинців, котрі їх висунули на своє чоло, відмовляють ся від всякої покути, зачинають боротьбу з біскупом, що нїби він не має права мішати ся у їх реґули. Сьміють **правувати ся!**

За нїчо мали собі свої приписи, коли ходило о оргії, о пиятику, о подорожі з коханками, о цїлий ряд лайдацтв і злочинів, а коли ходить о задану їм покуту, то нагло зачали балакати про нетикальність своїх правил, які не зносять навіть біскупської власти.

Отже повинно отворити очи навіть тим, котрі через клєрикальне закукурічене хотїли доказати, що тільки пара драбів дістала ся в сьвяту громаду, як колись Юда дістав ся межи апостолів; — той **безвстид,** той **непослух для єпископа** повинен всякому отворити очи, ґанґрина огорнула цїлий закон, що **гори золота,** які зно-

шено на Ясну Гору **до шпіку костий зіпсували і в нечуваний спосіб роззухвалили монашу банду.**

ПАВЛЇНИ І ЦАРСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО.

Збунтувавши ся проти біскупа, Павлїни скористали з приїзду до Ченстохови царського урядника, Пєтрова, який з'явив ся в цїли розслїдженя крадїжи та мордерства в кляшторі.

На **скаргах і виводах** Павлїнів оперло ся **рішенє** Пєтрова, що біскупські комісарі мають вступити ся з кляштору. **Мало того!** Ченстоховські монахи вислали ще й одного з себе до Варшави до ґубернатора Скалона зі скаргою на біскупа!

ЯК ПАВЛЇНИ ПРОВАДИЛИ РАХУНКИ?

Делеґат россійського правительства. Пєтров, оголосив друком свої замітки про ченстоховську справу. Отже сей Пєтров твердить, що касові книги провадили ся в кляшторі в скандальний спосіб, що найдено в них перечеркуваня і перескробуваня, що много фондів зовсїм не втягало ся до книги доходів. Так н. пр. в нотатках захристіяна найдено видаток в сумі **13,000 рублїв,** який у книги зовсїм не був записаний. Пєтров критикує також надмір служби у кляшторі, роскішне уряджене келїй і т. д.

СКЛЄРИКАЛЇЗОВАНА ПРЕСА.

Нині показує ся, що в цілій Ченстохові звісні були здавна скандали в кляшторі Павлїнів, тих монахів, що виводять своє імя від Павла-Пустельника, що то десь в Єгипті мав прожити свій вік на пустині у печері... Не снило ся пустельникови, що під його імя будуть підшивати ся злодії і убійники; що в кляшторі його імени найдуть ся по злодійськи підроблені ключі, скровавлені сокири, фалшиві печатки, любовні листи, облїґації, бравнїнґи, трутина...

Справді не цілу ту масу лотровств, що дїяли ся в мурах кляштору, можна було прочувати, то однакож богато про се знали і чували, **а однакож преса не хотїла піднести остерігаючого голосу,** хотяй як сам »Час« твердить, скандальні надужитя в кляшторі дїяли ся вже з давних часів. Чому-ж?! Бо цїла преса в Польщі є або клєрикальна, або супроти клєрикалїзму польського суспільства лякає ся чіпнути таку пляцівку клєрикалїзму.

Не чули над собою Павлїни контролї публичної опінії і зійшовши раз на слизьку дорогу, могли свобідно скочувати ся щораз низше — на дно багна, з гулящих дармоїдів перероблювали ся в злочинців.

ДЕСЯТЬ ЗАПОВІДИЙ.

1. Не будеш мати иньших богів крім мене.

А вони кланяли ся перед Мамоною.

2. Не взивай імени божого даремно.

А вони роблячи злочини, присягали що невинні.

3. Памятай день сьвятий сьвяткувати.

Отсе одно приказанє вони узнавали і то щиро, бо непрацювали через довгі лїта.

4. Шануй отця і матїр твою.

А вони робили зі своїх батьків куплярів, що заслоняли перед сьвітом їх розпусту.

5. Не убий.

А вони сокирами рубають.

6. Не чужолож.

Чужоложили.

7. Не кради.

Крали.

8. Не сьвідчи ложно проти свого ближнього.

А один з них має якраз процес о фалшиву присягу перед судом.

9. Не бажай жінки ближнього твого.

Отже вони по фамілїйному роспустували з жінками своїх братів.

10. Анї вола, анї осла, анї слуги анї служницї, анї жадної річи, що є ближнього твого.

А вони обкрадали навіть трупи своїх товаришів, крали навіть ті дорогоцінности що побожні давали Матери Божій, сподіючи-сь що підкуплять ся в сей спосіб до неба.

Нові збірники ріжних танців.

1. НОВИЙ ЗБІРНИК 65 РІЖНИХ ТАНЦІВ, українських і других націй, як українські козачки, польки, танці російські, єврейські, болгарські, мадярські чардаші і много иншых — на скрипку, мандоліну, корнет і кларнет. — Ціна 60ц

2. ЧУДОВИЙ ЗБІРНИК 300 КАВАЛКІВ РІЖНОРОДНИХ ПІСЕНЬ І ТАНЦІВ українських і других націй, як польки, коломийки, вальці, танці польські, єврейські, болгарські, румунські, мадяроські, угорські чардаші і много иншых — на скрипку, корнет, мандоліну Ціна 1.60

ДО НАБУТЯ Є ТАКОЖ:

М. КРОПИВНИЦЬКИЙ.

„Де ти бродиш моя доле“

Дует для тенора і баритона з акомпліямэнтом пяна.
У великім форматї. — Ціна 40ц

Ф. КОЛЕССА.

„ВУЛИЦЯ”

на хор мішаний, мужеський і сольо.
У великім форматї. — Ціна 75ц

Наша Дума.

Українсько-Руські народні пісні для хору.
Накладом Руської Книгарні. — Ціна 1.50

Школа на скрипку

Самоучитель в українській мові. Найлекший способ впучити ся самому грати на скрипці без помочи учителя. — Ціна .. 1.50

RUSKA KNYHARNIA
848-850 Main St. Winnipeg, Man.